

Używając -isto

Polski	Esperanto
fotograf	fotisto
policjant	policisto
kucharz	
muzyk	
lekarz	
piłkarz	
sprzedawca	

Używając -ilo

Polski	Esperanto
kuchenska	kuirilo
instrument muzyczny	muzikilo
aparat fotograficzny	
lekarstwo	
pletwa	
sztućciec	
→ otwieracz	

Wskazówka: potrzebujesz tutaj jednej z Twoich wcześniejszych odpowiedzi

Czasowniki

Polski	Esperanto
ona zamyka	ŝi fermas
on sprzedał	li vendis
one będą gotowały	ili kuiros
kocham	
zjadłaś	
on będzie pomagał	
ona fotografuje	
dopłynęliśmy	

Esperanto jest zwykle uważane za dużo łatwiejsze do uczenia się i używania od innych języków obcych. Ta broszura prezentuje kilka głównych uzasadnień tej opinii. Znając jedynie kilka reguł nauczysz się tłumaczyć wiele słów na język esperanto.

Poniżej znajdziesz wyjaśnienia dotyczące słowotwórstwa oraz używania czasowników w tym języku, z polskim tłumaczeniem słów esperanckich. Po nim zamieszczony jest krótki quiz, w którym Twoim zadaniem jest przetłumaczenie słów polskich na esperanto, z użyciem wyłącznie wcześniej poznanych słów.

Wyjaśnienia

Słowotwórstwo

W esperanto często jest możliwość tworzenia nowych słów przez ich logiczne zestawianie i dodawanie afiksów.

Dzięki temu liczba słów, które należy zapamiętać jest znacznie mniejsza niż w większości innych języków obcych. Oznacza to także, że jeśli chce się powiedzieć coś w esperancie nie znając słowa, można po prostu stworzyć nowe przez użycie reguł słowotwórstwa, które umożliwiają wyrażenie odpowiedniego znaczenia.

Poniżej znajduje się wyjaśnienie czterech najpowszechniejszych i użytecznych afiksów.

mal-

Przeciwieństwo

dobry = bona → zły = **malbona**
 kochać = ami → nienawidzić = **malami**
 sukces = sukceso → niepowodzenie =
malsukceso
 częsty = ofta → rzadki = **malofta**

-ejo

Miejsce (do wykonywania jakiejś czynności)

sprzedawać = vendi → sklep = **vendejo**
 piłka nożna = futbalo → boisko do piłki
 nożnej = **futbalejo**
 uczyć się = lerni → szkoła = **lernejo**
 koń = ĉevalo → stajnia = **ĉevalejo**

-isto

Pracownik albo robotnik

fotografować = foti → fotograf = **fotisto**
 policja = polico → policjant = **policisto**
 naprawiać = ripari → fachowiec = **riparisto**
 owca = ŝafo → pasterz = **ŝafisto**

-ilo

Narzędzie albo inny obiekt używany do robienia czegoś

gotować = kuiri → kuchenka = **kuirilo**
 muzyka = muziko → instrument
 muzyczny = **muzikilo**
 kroić = tranĉi → nóż = **tranĉilo**
 łapać = kapti → pułapka = **kaptilo**

W języku esperanto każdej literze odpowiada tylko jeden dźwięk. Wymawiany jest każdy dźwięk. Większość liter jest wymawianych tak samo jak po polsku, zaś różnice w wymowie zostały pokazane na następnej stronie.

Akcent w każdym słowie pada na przedostatnią sylabę.

Czasowniki

Kolejnym powodem tego, że esperanto jest uważane za bardzo łatwe, jest całkowita regularność czasowników w tym języku i łatwość, z jaką można się ich nauczyć.

Oto wyjaśnienie czterech najpopularniejszych form czasowników. Każda forma ma tę samą końcówkę w każdym czasowniku i każdej osobie bez nieregularnych form. Żeby zmienić formę trzeba po prostu zmienić końcówkę.

Czasowniki w bezokoliczniku mają końcówkę **-i**

być = **esti**
mieć = **havi**
pomóc = **helpi**
biegać = **kuri**

Aby utworzyć czas teraźniejszy, zmień końcówkę na **-as**

jestem = **mi estas**
jesteś = **vi estas**
ona zamyka = **ŝi fermas**
śmiejemy się = **ni ridas**

Aby utworzyć czas przeszły, zmień końcówkę na **-is**

byłem = **mi estis**
byłaś = **vi estis**
on sprzedał = **li vendis**
ono spadało = **ĝi falis**

Aby utworzyć czas przyszły, zmień końcówkę na **-os**

będę = **mi estos**
będziesz = **vi estos**
one będą gotowały = **ili kuiras**
zobaczycie = **vi vidos**

Lista słów

Oto lista słów potrzebnych do wypełnienia quizu:

Przymiotniki mają dodaną końcówkę **-a**

dobry = **bona**
czysty = **pura**
ostry = **akra**
duży = **granda**
częsty = **ofta**

(Nie ma rodzajów w esperancie)

Czasowniki

kochać = **ami**
sprzedawać = **vendi**
fotografować = **foti**
gotować = **kuir**
jeść = **manĝi**
pomagać = **helpi**
pływać = **naĝi**
leczyć = **kuraci**
zamykać = **fermi**

v = jak polskie w

ĝ = jak polskie dź

h = jak angielskie/
niemieckie h

(Dla form dokonanych i niedokonanych można użyć tych samych czasowników)

Rzeczowniki mają dodaną końcówkę **-o**

piłka nożna = **futbalo**
policja = **polico**
przyjaciel = **amiko**
muzyka = **muziko**
optymizm = **optimismo**

Zaimki

ja = **mi**
ty, wy = **vi**
on = **li**
ona = **ŝi**
ono (dla rzeczy i zwierząt) = **ĝi**
my = **ni**
oni, one = **ili**

ĉ = jak polskie cz

ŝ = jak polskie sz

Quiz

Spróbuj teraz przetłumaczyć wszystkie poniższe słowa na esperanto używając tylko słów i wyjaśnień podanych wcześniej. Pierwsze odpowiedzi już zostały podane jako przykłady.

Używając mal-

Polski	Esperanto
stary	malnova
nienawidzić	malami
mały	
otwierać	
wróg	
tępy	
przeszkadzać	
pesymizm	

Używając -ejo

Polski	Esperanto
sklep	vendejo
boisko do piłki nożnej	futbalejo
kuchnia	
basen kąpielowy	
komenda policji	
klinika	
jadalnia	

Rozwiązania quizu są na stronie bit.ly/rozwiazania

Esperanto ma wiele cech świadczących o tym, że jest ono bardzo łatwe w nauce i użyciu. Dotyczy to również innych sposobów tworzenia słów niż pokazane w quizie

Więcej informacji o esperancie:

www.lernu.net